

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства юстиції України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до частини першої
статті 5 Закону України «Про судовий збір» щодо звільнення
Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю та його
територіальних органів від сплати судового збору»,
внесеного на розгляд народним депутатом України Гривком С.Д.

(реєстр. № 9474 від 10 липня 2023 року)

до першого читання

Міністерство юстиції України **не підтримує** проєкт Закону України «Про внесення змін до частини першої статті 5 Закону України «Про судовий збір» щодо звільнення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю та його територіальних органів від сплати судового збору» (далі – проєкт Закону) з огляду на таке.

Проєктом Закону пропонується доповнити частину першу статті 5 Закону України «Про судовий збір» (далі – Закон) новим пунктом 29, яким передбачити, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю та його територіальні органи.

Законом України від 22 травня 2015 року № 484-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору» внесено зміни, зокрема, до частини першої статті 5 Закону, якими Фонд соціального захисту інвалідів і його відділення виключено з переліку осіб, які звільняються від сплати судового збору.

Вказані зміни внесено до Закону з метою зменшення пільгових категорій осіб, які звільняються від сплати судового збору, що в свою чергу сприяло збільшенню надходжень від сплати судового збору.

Крім того, відповідно до положень статті 9 Закону судовий збір сплачується за місцем розгляду справи та зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України.

Кошти судового збору спрямовуються на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, а також на забезпечення архітектурної доступності приміщень судів, доступності інформації, що розміщується в суді, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Прийняття проєкту Закону матиме наслідком зменшення рівня фінансування судової системи України, що потребуватиме вишукування додаткових джерел компенсації втрат фінансування органів судової влади.

Положеннями статті 130 Конституції України встановлено, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. Згідно зі статтею 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» незалежність судді забезпечується, зокрема, окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим законом, і належним матеріальним та соціальним забезпеченням судді.

Міністерство юстиції України

№ 92070/11.2.1/11-23 від 14.07.2023

Підписувач Малюська Денис Леонтійович

Сертифікат 3ED5083160DBC59B04000000E04446007171D100

Дійсний з 20.02.2023 12:20:56 по 20.02.2024 12:20:56

Необхідно зауважити, що судовий збір є джерелом наповнення державного бюджету, спрямованим на забезпечення ефективного функціонування органів судової влади, з метою, щоб кошти, отримані від його сплати, покривали якомога більшу частину потреб у їх бюджетному фінансуванні.

Достатнє надходження коштів судового збору є необхідною умовою для забезпечення належного функціонування судів та здійснення правосуддя.

Таким чином, внесення запропонованих змін до Закону в частині збільшення категорій осіб, які звільнені від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях, матиме вкрай негативні наслідки та призведе до зменшення надходжень до Державного бюджету України, який є джерелом фінансового забезпечення органів системи правосуддя, що поставить під загрозу доступ до правосуддя в цілому.

Автор проєкту Закону в пояснювальній записці до нього посилається на норми статті 139 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС), положеннями якої не передбачено можливість стягнення з відповідачів витрат на оплату судового збору, понесених суб'єктами владних повноважень.

Слід зауважити, що 16 листопада 2021 року Верховна Рада України в першому читанні прийняла проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 139 Кодексу адміністративного судочинства України» (реєстр. № 4255 від 23 жовтня 2020 року), яким передбачено зміни до статті 139 КАС щодо стягнення зі сторони, не на користь якої прийнято рішення, крім визначених чинною редакцією КАС витрат, витрат на сплату судового збору, які здійснені суб'єктом владних повноважень.

Крім того, назва проєкту Закону не відповідає вимогам нормопроектувальної техніки, оскільки вноситься лише одна зміна до Закону.

Верховна Рада України 10 червня 2023 року прийняла Закон України № 3153-ІХ «Про захист прав споживачів», положеннями якого, зокрема, частину першу статті 5 Закону доповнено новими пунктами 29, 30, якими передбачено, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються фізичні особи – споживачі – у справах, пов'язаних з порушенням їхніх прав як споживачів, а також центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про захист прав споживачів, громадські об'єднання споживачів – у справах щодо захисту прав споживачів, у тому числі щодо невизначеного кола споживачів. Вказаний Закон 05.07.2023 підписано Президентом України.

Проєкт Закону України в комітетах та на пленарних засіданнях Верховної Ради України супроводжуватиме заступник Міністра юстиції відповідно до розподілу функціональних повноважень.

Міністр юстиції України

Денис МАЛЮСЬКА